

*Кафедра гуманітарних та соціально-економічних
дисциплін*

***ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА
УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ***

Заняття **13.**

Україна на передодні та в роки Другої світової війни (**1939-1945** рр.)

Питання лекції

- 1. “Українське питання” напередодні Другої світової війни. Проголошення автономії Карпатської України.**
- 2. Німеччина проти СРСР.**
- 3. Німецький окупаційний режим на території України.**
- 4. Визволення України від німецько-фашистських загарбників.**

Друга світова війна.

Було втягнуто 64 державу.

Кровопродитні бої точилися безпосередньо на території 40 країн Європи, Азії, Африки.

До армій мобілізовано понад 110 мільйонів чоловік.

Більше 60 мільйонів чоловік загинуло у війні, з них 11 млн. знищено у таборах смерті.

Кожний 6 з тих 60-ти мільйонів – наш співвітчизник.

Друга світова війна тривала з 1.09.1939 – 2.09.1945 рр.

Велика вітчизняна війна тривала з 22.06.1941-09.05.1945.

Людські і матеріальні втрати України.

На тер. України - війна тривала 1224 днів (1941-1944 рр.)

Загинуло – 4,4 млн. військових.

4,5 млн. цивільних громадян.

Було мобілізовано – 9 млн. (в СРСР – 30 млн.)

Повернулися інвалідами – 1,7 млн.

Населення скоротилося з 41 до 27,4 млн. осіб.

Без житла залишилось – 10 млн. осіб.

Зруйновано : - 714 міст і містечок,

- 28 тис. сіл,

- 16150 промислових підприємств,

- 18 тис. медичних закладів,

- 33 тис. закладів освіти

Перше навчальне питання

**“Українське питання”
напередодні
Другої світової війни.
Проголошення автономії
Карпатської України.**

Humenne

Slovakia

Turka

Poland

Welykyj Bereznyj

Luta

Area ceded to Hungary as a result of the Arbitration of Vienna, November 2, 1938

Carpatho-Ukraine's common border with Poland and Slovakia

U2

Uzhhorod

Turia

Wolowec'

Latorica

Swalawa

Mizhir'ja

Carpatho-Ukraine

Latorica

Muraczewo

Irszawa

Rika

Cisa

Kisvarda

Berehowe

Borzawa

Chust

Rika

Czarna Cisa

Mateszalka

Cisa

Wynohradiw

Terebia

Tereswa

Nyirbator

Hungary

Romania

Rachiw

Tiacziw

Biata Cisa

Cisa

Satu Mare

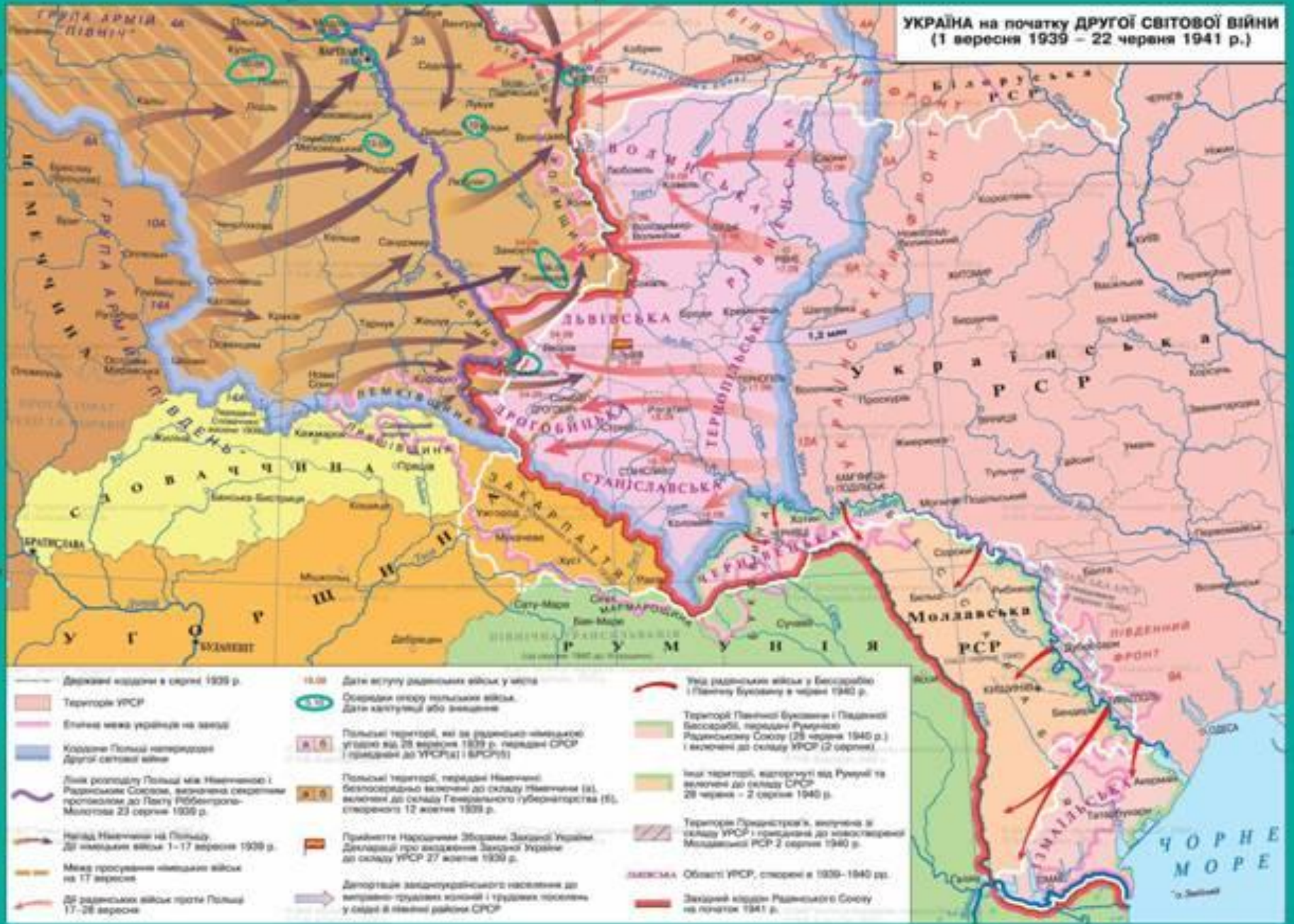
Negresti-Oas

Sighetu Marmatiei

ЗАКЛЮЧЕНИЕ СОВЕТСКО-ГЕРМАНСКОГО ДОГОВОРА О НЕПАРАДЕНИИ.

**УКРАЇНА на початку ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ
(1 вересня 1939 – 22 червня 1941 р.)**

- Державні кордони в середині 1939 р.
- Територія УРСР
- Етнічна межа українців на заході
- Кордони Польщі на території Другої світової війни
- Лінія розподілу Польщі між Німеччиною і Радянським Союзом, визначена секретним протоколом до Пакту Ріббентропа-Молотова 23 серпня 1939 р.
- Напад Німеччини на Польщу 20 вересня 1939 р.
- Межа просування німецьких військ на 17 вересня
- Дії радянських військ проти Польщі 17–28 вересня

- 19.09. Дата вступу радянських військ у міста
- 30.09. Оперативні операції польських військ. Дата капітуляції або вивільнення
- А.Б. Польські території, які за радянсько-німецькою угодою від 28 вересня 1939 р. передані СРСР (приєднані до УРСР(а) і ВРСР(и))
- В.Б. Польські території, передані Німеччині, включені до складу Генерального губернаторства (Б), створеного 12 жовтня 1939 р.
- Приняття Народними Зборами Західної України Декларації про вступлення Західної України до складу УРСР 27 жовтня 1939 р.
- Депортація західноукраїнського населення до в'язниць-праудних колоній і трудових поселень у складі 8 німецьких районів СРСР

- Угода радянських військ у Білорусії і Польщі Буковині в червні 1940 р.
- Територія Північної Буковини і Південної Білорусії, передані Радянському Союзу (28 червня 1940 р.) і включені до складу УРСР (2 серпня)
- Ця територія, відторгнута від Румунії та включена до складу СРСР 28 червня – 2 серпня 1940 р.
- Територія Прикарпаття, включена до складу УРСР і передана до мовлявської РСР 2 серпня 1940 р.
- Закладка Обласі УРСР, створені в 1939–1940 рр.
- Західний кордон Радянського Союзу на початок 1941 р.

МОЛДАВЬСЬКА РСР

ПІВДЕННИЙ ФРОНТ

ЧОРНЕ МОРЕ

ОБРАЇЩІ ТРУДОВОГО НАРОДУ!

ГОЛОСУЙТЕ

за входження Західної України до складу Радянської України, за єдину, вільну і квітучу Українську Радянську Соціалістичну Республіку!

Вазавжди знищимо кордони між Західною і Радянською Україною!
Хай живе Українська Радянська Соціалістична Республіка!

Радянізація – процес встановлення радянської влади на ново приєднаній території.

Складові радянізації: зміна держапарату, формування радянських органів влади, націоналізація, колективізація, індустріалізація “культурна революція”, обмеження впливу церкви, репресії проти незгодних з радянською владою і потенційних противників.

Друге навчальне питання

22 червня 1941 Німеччина напала на СРСР.

Її союзниками виступили Фінляндія, Угорщина, Румунія, Італія, Словаччина, Японія.

План “Барбароса” передбачав “бліцкріг” - блискавичну війну: протягом 2-2,5 місяців знищити Червону армію. Німецька армія наступала на трьох головних напрямках: західному – на Ленінград, центральному - на Москву, південному - на Київ.

НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК (червень 1941 р. — липень 1942 р.)

Території Німеччини (включно з окупованими нею країнами) та її союзників напередодні нападу на СРСР
 Кордони держав на 22 червня 1941 р.
 Кордони союзних республік СРСР
 Напрямки ударів німецьких військ
 Контрнаступи і наступи Червоної Армії
 Оточення і полон військ Червоної Армії

Території, що їх зайняли німецькі війська до:

- липня 1941 р.
- вересня 1941 р.
- липня 1942 р.

Лінія найбільшого просування німецьких військ на схід

Період з липня по вересень **1941** р. захоплена західна та правобережна Україна.

15 вересня **1941** р. в оточення потрапило **650** тис. червоноармійців.

На осінь **1941** р. вже **3,8** млн. військових потрапили в полон.

Одеса. Велике стратегічне значення мала оборона Одеси, що тривала 73 дні.

5 серпня – 16 жовтня 1941 рр.

Не забуваємо про оборону Києва – 72 дні.

Оборона Севастополя – 250 днів.

У травні–червні **1942** р. рухнув Кримський фронт.

Травень **1942** рр. харківський контр наступ, але противник **ОТОЧИВ** три армії в полон потрапило **240 тис.** осіб.

22 липня 1942 р. радянські війська залишили Свердловськ – останній населений пункт на території українського Донбасу.

Причини поразок радянських військ.

1. Прорахунки в оцінці воєнно-політичної ситуації, переоцінка значення радянсько-німецьких договорів;
2. Неукомплектованість армії командними кадрами (фахівцями, професіоналами).
3. Незавершеність заходів по зміцненню кордонів.
4. Недооцінка наступальних потужностей Німеччини.
5. Недооцінка власних промислових потужностей для ведення війни.

Трете навчальне питання

Німецький окупаційний режим на території України.

План “ОСТ: – основи правової, економічної і територіальної структури Сходу”.

розроблявся з **1940** по **1942** рр.

Складався з **ПРОГРАМИ МІНІМУМ** та **ПРОГРАМИ МАКСІМУМ**.

Вивезення 2,8 млн. молодих людей із Радянського Союзу до Німеччини, 2,4 млн. були вихідцями з України.

У самій Україні було створено 50 гетто і понад 180 великих концентраційних таборів (в них знищено 1,8 військовополонених).

2472 українці отримали звання «Праведник народів світу»

Закарпаття було окуповане Угорщиною;

Північна Буковина, Ізмаїльщина та Одещина – перетворилися в «Трансністрію» під Румунією;

«дистрикт Галичина» приєднувався до польського «генерального губернаторства»;

на окупованій території УРСР створювався рейхскомісаріат «Україна» з центром у Ровно.

Четверте навчальне питання

**Визволення України від
німецько-фашистських
загарбників.**

Визволення України

(грудень 1942 – жовтень 1944 рр.)

**Сталінградська битва (17.07.1942 – 2.02.1943рр.)
Завершення розгрому німецько-фашистських
загарбників відбулося під час Курської битви
«Курська дуга, липень-серпень 1943 р.».
Перші населені пункти України в Донбасі були
звільнені у грудні 1942 р.**

1. Битву за звільнення від гітлерівців Лівобережної України тривали: **серпень-грудень 1943 р.**

2. Звільнення Правобережної України, Півдня та Криму:

Перший етап звільнення Правобережної України (січень-лютий 1944 р.).

Другий етап звільнення Правобережної України і звільнення Криму (березень - травень 1944 р.).

Звільнення Одеси 10 квітня 1944 р.

3. Заключний етап звільнення України від німецько-фашистських загарбників (липень-жовтень 1944 р.).

**В ході визвольних операцій 1944
Україні загинуло понад 3,5 млн.
воїнів!**

**Офіційний день визволення України
28 жовтня 1944 р.**

**8.05.1945р. капітулювала Німеччина,
2.09.1945р. Капітулювала Японія.**

Друга світова війна закінчилася.

САМОСТІЙНА РОБОТА.

Тема 2. Заняття 14.

Збройна боротьба радянських партизанських загонів та формування ОУН-УПА

1. Радянський партизанський рух на українських землях.
2. Формування і збройна боротьба формувань ОУН-УПА в 1942–1945 рр.
3. Підготовка до Семінару 2/15.

Доповідь закінчив

Дякую за увагу!